การวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก

The Analysis of Factors Affecting Learning with Happiness of Medical Students in clinical

อลิษา แคล้วเครือ (Alisa Klawkreua)*
ธีระวัฒน์ จันทึก (Thirawat Chantuk)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก และวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก จำนวน 250 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบ Factor Analysis KMO and Bartlett's test

ผลการวิจัยพบว่า จากผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างมีความสุขทั้ง 5 ปัจจัยของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก พบว่า ค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 4.02 โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว รองลงมาคือปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์และปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน สำหรับผลการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 4.00 พบว่า ด้านความรักความศรัทธามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความมุ่งมาดและมั่นคง และด้านเห็นคุณค่าการเรียนรู้ ซึ่งผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Loading) ของ Factor Analysis มี 6 องค์ประกอบ 22 ตัวแปรสังเกตได้ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้มีค่าตั้งแต่ 0.099 ถึง 0.939 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เมื่อจัดเรียงค่าน้ำหนักองค์ประกอบจะเห็นว่า องค์ประกอบด้านอัตมโนทัศน์ที่มีตัวแปรสังเกตได้คือ ด้านครอบครัวมีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดในขณะที่ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุขที่มีตัวแปรสังเกตได้ด้านเห็นคุณค่าการเรียนรู้มีน้ำหนักความสำคัญน้อยที่สุด

คำสำคัญ : การวิเคราะห์องค์ประกอบ, การเรียนรู้อย่างมีความสุข, นักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก

---

* นักศึกษาหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
(Students of Requirements for the Degree Master of Arts Program in Public and Private Management, Silpakorn University)

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
(Asst. Prof. Dr., Faculty of Management Science, Silpakorn University)

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

Abstract

The objectives of this research were to study the level of happiness of Medical Students in clinical and the analysis of factors affected towards learning with happiness of Medical Students in clinical. Samples of this research were 250 persons of clinical class of medical students. The tools used in this research were the questionnaire about Causal Factors that affected to Learning. Data were collected by questionnaires. and analyzed by means, average deviation, correlation coefficient, factor analysis KMO and Bartlett's test. The results of research were as follow.

The results showed that : The Medical Students in clinical year had high level of learning with happiness in 5 factors combined was found to be high, with average score of 4.02 the most average score were socioeconomic family, self-concept, teaching materials. For the affected towards learning with happiness of Medical Students in clinical. Overall, the average was found to be high, with average score of 4.00. the most average score were Love and faith, aim and steady, Valuing learning. The results of the factor analysis (Loading) with 6 Factor Analysis of the 22 observed variables. The factor loadings ranking from the lowest to the highest were 0.099 – 0.939 (P<0.05). Arrange the weight element the result is The composition of the self-concept The family is the most important weight. While the weight of the composition of learning with happiness. The Valuing learning weigh the least important Happiness clinical class of medical students. considering by KMO = 0.925. Bartlett's Test of Sphericity = 13,871.478 Sig. = 0.000 that is variable relationship.

Keywords : Factors Analysis, Learning with Happiness, Medical Students in clinical

บทนำ

กระบวนการจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร ทำให้ผู้เรียนจำเป็นต้องมีทักษะการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นหลายประการ เช่นทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทักษะในการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารต่างๆ รวมทั้งทักษะในการปรับตัวและแก้ไขปัญหา เพื่อสร้างความสมดุลและความกลมกลืนของการพัฒนาในด้านต่างๆปัจจุบัน โลกกำลังก้าวสู่ยุคศตวรรษที่ 22 แต่กระแสการจัดการเรียนรู้เพื่อรองรับศตวรรษที่ 21 ยังมีความสำคัญอยู่ ณ ขณะนี้ไม่น้อยไปกว่าการขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนและการศึกษาระดับสากล เนื่องจากสถานการณ์ของโลกมีความแตกต่างจากยุคที่ผ่านมาระบบการศึกษาต้องมีการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับภาวะความเป็นจริงคนทุกคนต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงมหาวิทยาลัยและตลอดชีวิต (ธนวัฒน์ อรุณสุขสว่าง, และนรินทร์ สังข์รักษา

,2558) อีกทั้งยังมีการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม โดยได้ดำเนินตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ฐิติยา อัลอิดรีสี, 2552) ได้กำหนดแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งเน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด ให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รู้จักแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้เป็นคนที่สมบูรณ์ คือเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559 ที่มีจุดมุ่งหมายต้องการพัฒนาชีวิตให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544)

จากสถิติ 3 ปีย้อนหลังของหน่วยบริการให้คำปรึกษา พบว่าจำนวนนักศึกษาแพทย์ที่เข้ารับบริการในหน่วยพัฒนาศักยภาพและให้คำปรึกษา มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจนจนน่าวิตก โดยนักศึกษาแพทย์ที่เข้ามาขอรับบริการปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวทางด้านการเรียนมากกว่าด้านอื่นๆ (งานบริการการศึกษา, 2557) จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้นักศึกษาแพทย์ได้เรียนอย่างมีความสุขนั้นมีความสำคัญ เพราะเมื่อมีความสุขในการเรียนจะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นตามลำดับ (ฉลอง สวัสดีและณรงค์ศักดิ์ โยธา, 2554) การเสริมพลังมีความสำคัญต่อบุคคล องค์การ และชุมชน หากบุคคลที่ได้รับการเสริมพลังจะมีความรับผิดชอบในการทำงาน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของงาน มีความมุ่งมั่นในการทำงาน มีความมั่นใจในความสามารถของตนเอง มีความกล้าเสี่ยงทำในสิ่งที่ตนคิดว่าถูกต้อง ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีอิสระในการทำงาน มีเป้าหมายในชีวิต ตระหนักในภาระหน้าที่ และมีความรับผิดชอบต่อผู้อื่น สามารถกำกับตนเองและควบคุมการทำงานของตนเอง สามารถควบคุมหรือจัดการกับสถานการณ์ต่างๆ ได้ สามารถแก้ปัญหาได้ แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนเองอย่างเปิดเผย เต็มใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาตน (สุดหทัย รุจิรัตน์ และมาเรียม นิลพันธุ์, 2559) สำหรับการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์นั้นจำเป็นต้องมีความรักความศรัทธาต่อวิชาชีพแพทย์ เห็นคุณค่าการเรียนรู้ในการเรียนแพทย์ซึ่งจะทำให้นักศึกษามีความตั้งใจเรียนและสนใจในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น มีความมุ่งมาดและมั่นคงรู้จักจุดดีจุดด้อยของตนเอง ยอมรับสภาวะแห่งตนไม่ดูถูกตนเอง ไม่โทษคนรอบข้าง ใจกว้างและพร้อมจะปรับปรุงและแก้ไข รู้จักระงับอารมณ์ มั่นใจ และตั้งใจจริง ซึ่งการที่จะให้นักศึกษาแพทย์เรียนรู้อย่างมีความสุขนั้นโรงเรียนแพทย์ต้องให้ความสำคัญกับ ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขอันได้แก่ ฐานะเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว ผู้สอนและวิธีการสอน อัตมโนทัศน์ บรรยากาศการเรียนการสอน และวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน (รวิวรรณ คำเงิน และรุ่งนภา จันทรา, 2553)

จากประเด็นความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยมีความสนใจที่จะการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกเพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ เป็นข้อมูลให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายซึ่งต้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาที่เป็นทรัพยากรสำคัญของประเทศโดยใช้เป็นแนวทางในการศึกษาพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อตอบสนองความต้องการของนักศึกษาอย่างถูกวิธี อันจะก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขแก่ตัวนักศึกษาอย่างแท้จริง ซึ่งจะนำไปสู่

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

การพัฒนาศักยภาพตนเองให้เป็นแพทย์ที่สมบูรณ์มีความพร้อมทั้งด้านความเก่ง ดี มีสุข ต่อไปในอนาคต (กิติยวดี บุญซื่อและคณะ, 2540)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษานี้มีเนื้อหาของการวิจัยมุ่งการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกผู้วิจัยได้ทำการศึกษาใน 2 ส่วนด้วยกัน คือตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ดังนี้

ตัวแปรอิสระมี 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1.ปัจจัยด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ, ระดับชั้นเรียน, ผลการเรียน, ภาควิชาที่กำลังปฏิบัติงานอยู่, อาชีพผู้ปกครอง และลักษณะการอยู่อาศัยของนักศึกษา

ส่วนที่ 2.ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข ได้แก่ ด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว, ด้านผู้สอนและวิธีการสอน, ด้านอัตมโนทัศน์, ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน และด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอน

ตัวแปรตาม คือการเรียนรู้อย่างมีความสุข ได้แก่ ความรักความศรัทธา, เห็นคุณค่าการเรียนรู้, ความมุ่งมาดและมั่นคง

2. ขอบเขตด้านประชากร

ในการศึกษานี้เก็บข้อมูลจากนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก ในปีการศึกษา 2558 ชั้นปีที่ 4-6 ของมหาวิทยาลัยรัฐบาลแห่งหนึ่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร มีประชากรจำนวน 620 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก มหาวิทยาลัยรัฐบาลแห่งหนึ่ง เก็บโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) จากกลุ่มตัวอย่าง 620 คน จะได้กลุ่มตัวอย่าง 243 คน เพื่อป้องกันค่าความคลาดเคลื่อนผู้วิจัยจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างอีก 7 คน รวมทั้งสิ้น 250 คน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาของการเก็บข้อมูลในการศึกษาช่วงเดือนธันวาคม 2558 - กุมภาพันธ์ 2559

กรอบแนวคิดการวิจัย แสดงดังภาพที่ 1

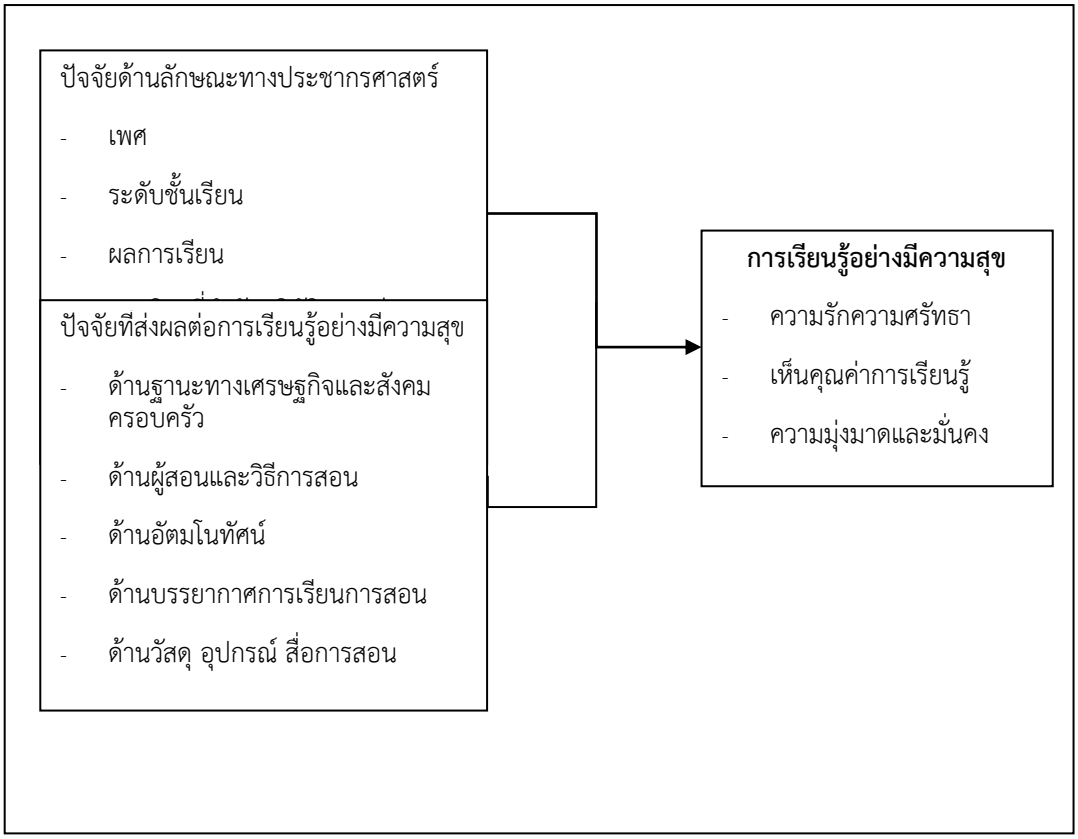

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)โดยการเก็บข้อมูลเชิงตัวเลขและนำมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษานี้เก็บข้อมูลจากนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก ในปีการศึกษา 2558 ชั้นปีที่ 4-6 ของมหาวิทยาลัยรัฐบาลแห่งหนึ่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร มีประชากรจำนวน 620 คน

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก มหาวิทยาลัยรัฐบาลแห่งหนึ่ง เก็บโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) จากกลุ่มตัวอย่าง 620 คน จะได้กลุ่มตัวอย่าง 243 คน เพื่อป้องกันค่าความคลาดเคลื่อนผู้วิจัยจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างอีก 7 คน รวมทั้งสิ้น 250 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกได้พัฒนามาจากแบบสอบถามของ รวิวรรณ คำเงิน และรุ่งนภา จันทรา (2553) ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยมีค่าระดับคะแนนตั้งแต่ 1 - 5 ซึ่งประกอบด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง, เห็นด้วย, ปานกลาง, ไม่เห็นด้วย, ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยนำมาแก้ไขปรับปรุงข้อคำถาม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทและกรอบแนวคิดในการวิจัย แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกต่อการเรียนอย่างมีความสุข

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข ซึ่งมีปัจจัย ได้แก่ ด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว ด้านผู้สอนและวิธีการสอน ด้านอัตมโนทัศน์ ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน และด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข

การวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล โดยการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อวิเคราะห์ประมวลผลหาค่าสถิติที่ต้องการ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่ออธิบายลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percent) 2) การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข ด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ค่าความคลาดเคลื่อนของค่าเฉลี่ย (Standard error of mean) 3) การวิเคราะห์ข้อมูลระดับการเรียนรู้อย่างมีความสุข ด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ค่าความคลาดเคลื่อนของค่าเฉลี่ย (Standard error of mean) 4) การวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Loading) ของ Factor Analysis, KMO and Bartlett's test เพื่อวัดความเหมาะสมของข้อมูลในการใช้เทคนิค Factor Analysis

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

นักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 54.40 และเป็นเพศหญิงจำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 45.60 กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 5 จำนวน159 คน คิดเป็นร้อยละ 63.60 รองลงมาคือ ชั้นปีที่ 6 จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 34.80 และชั้นปีที่ 4 จำนวน 3 คน

คิดเป็นร้อยละ 1.20 มีผลการเรียนในภาคการศึกษาที่ผ่านมาอยู่ระหว่างเกรดเฉลี่ย 3.50 – 4.00 จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 50.80 รองลงมาคือ เกรดเฉลี่ย 3.00 – 3.49 จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 และเกรดเฉลี่ย 2.50 – 2.99 จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 6.40 ตามลำดับ ส่วนใหญ่กำลังปฏิบัติงานอยู่ที่ภาควิชาศัลยศาสตร์ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 21.20 รองลงมา คือ ภาควิชาอายุรศาสตร์ จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 20.40 และภาควิชาสูติศาสตร์–นรีเวชวิทยา จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 14.40 ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่ผู้ปกครองอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 38.40 รองลงมา คือ อาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 และผู้ประกอบวิชาชีพ (เช่นแพทย์ ทนายความ วิศวกร สถาปนิก) จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 13.60 ตามลำดับ อาศัยอยู่กับบิดา/มารดาเป็นจำนวน179 คน คิดเป็นร้อยละ 71.60 รองลงมา คือ อาศัยอยู่กับเพื่อนเป็น จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 16.40 และอาศัยอยู่กับญาติพี่น้องเป็น จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4.80 ตามลำดับ ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความสุขกับการเรียนคือมีความสุขบางครั้งจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 20.40 รองลงมา คือมีความสุขดี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 16.80 และมีความสุขเมื่อนำสิ่งที่เรียนไปใช้ให้เกิดประโยชน์จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 15.20 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างมีความสุข

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (mean = 4.02, SEM = 0.67) เมื่อพิจารณาปัจจัยแต่ละด้านพบว่า ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัวมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (mean = 4.30, SEM = 0.68) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (mean = 4.10,SEM = 0.67), ปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (mean = 3.93, SEM = 0.67), ปัจจัยด้านบรรยากาศการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (mean = 3.92, SEM = 0.69) และปัจจัยด้านผู้สอนและวิธีการสอนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (mean = 3.83, SEM = 0.65) ตามลำดับ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความคลาดเคลื่อนของค่าเฉลี่ย (SEM) และระดับความคิดเห็นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข	Mean	Std. Error of Mean	การแปลความหมาย
ด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว	4.30	0.68	ระดับมากที่สุด
ด้านอัตมโนทัศน์	4.10	0.67	ระดับมาก
ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน	3.93	0.67	ระดับมาก
ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน	3.92	0.69	ระดับมาก
ด้านผู้สอนและวิธีการสอน	3.83	0.65	ระดับมาก
ภาพรวม	**4.02**	**0.67**	**ระดับมาก**

ตอนที่ 3 การเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

การเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (mean = 4.00, SEM = 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรักความศรัทธามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (mean = 4.20, SEM = 0.62) รองลงมาคือ ด้านความมุ่งมาดและมั่นคงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (mean = 4.05, SEM = 0.67) และด้านเห็นคุณค่าการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (mean = 3.75,SEM = 0.66) ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความคลาดเคลื่อนของค่าเฉลี่ย (SEM) และระดับของการเรียนรู้อย่างมีความสุข

การเรียนรู้อย่างมีความสุข	Mean	Std. Error of Mean	การแปลความหมาย
ด้านความรักความศรัทธา	4.20	0.62	ระดับมากที่สุด
ด้านความมุ่งมาดและมั่นคง	4.05	0.67	ระดับมาก
ด้านเห็นคุณค่าการเรียนรู้	3.75	0.66	ระดับมาก
ภาพรวม	**4.00**	**0.65**	**ระดับมาก**

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Loading) ของ Factor Analysis, KMO and Bartlett's test เพื่อวัดความเหมาะสมของข้อมูลในการใช้เทคนิค Factor Analysis

ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Loading) ของ Factor Analysis มี 6 องค์ประกอบ 22 ตัวแปรสังเกตได้ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้มีค่าตั้งแต่ 0.099 ถึง 0.939 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว ประกอบไปด้วยรายได้ของครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดู มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.632 - 0.835 องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยด้านผู้สอนและวิธีการสอน ประกอบไปด้วย สำรวจความต้องการ เตรียมการสอน กิจกรรมการเรียนรู้และประเมินผล มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.581–0.808 องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์ประกอบไปด้วย สังคม ความสามารถ ความรู้สึก วิชาการ ครอบครัว และร่างกาย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.527 – 0.939 องค์ประกอบที่ 4 ปัจจัยด้านบรรยากาศการเรียนการสอน ประกอบไปด้วย บรรยากาศในห้องเรียน บรรยากาศในโรงเรียน ความพร้อมของผู้เรียน และความพร้อมของผู้สอน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.648 – 0.848 องค์ประกอบที่ 5 ปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน ประกอบไปด้วย วัสดุ อุปกรณ์ และเทคนิคการสอน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.746 – 0.851 และองค์ประกอบที่ 6 การเรียนรู้อย่างมีความสุข ประกอบไปด้วย ความรักความศรัทธา เห็นคุณค่าการเรียนรู้ และมุ่งมาดและมั่นคง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่0.099 – 0.835 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรสังเกตได้เป็นตัวแปรที่สำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกเมื่อจัดเรียงตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบจะเห็นว่า องค์ประกอบด้านอัตมโนทัศน์ที่มีตัวแปรสังเกตได้คือ ด้านครอบครัวมีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด เท่ากับ0.939 เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก ขณะที่ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุขที่มีตัวแปรสังเกตได้ด้านเห็นคุณค่าการเรียนรู้มีน้ำหนักความสำคัญน้อยที่สุด เท่ากับ 0.099 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)

ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว	น้ำหนักองค์ประกอบ (Loading)	R^2
รายได้ของครอบครัว		
ครอบครัวฉันมีฐานะทางเศรษฐกิจที่มั่นคงสามารถจะส่งให้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น	.659	.812
ครอบครัวฉันสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ได้เรียนตามความสนใจ	.632	.795
เมื่อฉันมีปัญหาทางการเงินครอบครัวจะให้การช่วยเหลือเสมอ	.533	.730
การอบรมเลี้ยงดู		
สมาชิกในครอบครัวของฉันพูดคุยกันอย่างชัดเจนเปิดเผยตรงไปตรงมาไม่อ้อมค้อม	.832	.912
เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา บิดามารดา/ผู้ปกครองคอยช่วยเหลือให้คำปรึกษา	.835	.914
เมื่อผลการเรียนของข้าพเจ้าไม่ดีบิดามารดา/ผู้ปกครองจะพูดให้กำลังใจข้าพเจ้า	.725	.851
ปัจจัยด้านผู้สอนและวิธีการสอน	น้ำหนักองค์ประกอบ (Loading)	R^2
สำรวจความต้องการ		
ผู้สอนแบบเปิดโอกาสและกระตุ้นให้นักศึกษาได้เสนอความคิดเห็นในวิชาที่เรียน	.602	.776
หลักสูตรมีความหลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้เรียน	.800	.895
ผู้สอนมีความสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน	.733	.856
เตรียมการสอน		
ผู้สอนใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม	.668	.817
มีการชี้แจงจุดมุ่งหมายรายวิชา วิธีการเรียนการวัดผลอย่างชัดเจนตั้งแต่ชั่วโมงแรกของการเรียน	.633	.796
วางแผนการสอนและเตรียมการสอนล่วงหน้าเป็นอย่างดี	.635	.797
กิจกรรมการเรียนรู้		
มีการเรียงลำดับตามขั้นตอนการเรียนการสอน จากง่ายไปหายาก	.581	.762

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนเสมอ	.808	.899
มีความสามารถในการกระตุ้นผู้เรียนให้แสดงความคิดเห็นและซักถามปัญหาในระหว่างสอน	.731	.855

ประเมินผล		
ผู้สอนประเมินผลการเรียนการสอนโดยใช้วิธีที่หลากหลาย	.729	.854
มีการตัดสินผลการเรียนโดยทั่วไปเป็นไปตามเกณฑ์ที่ชัดเจน	.782	.884
มีการวัดผลหรือทดสอบความรู้ความสามารถขณะที่สอนในแต่ละเรื่อง	.800	.894
ปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์	น้ำหนักองค์ประกอบ (Loading)	R^2
สังคม		
ข้าพเจ้ารับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันจากเพื่อนในกลุ่ม	.754	.868
ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มอย่างเต็มที่	.688	.829
ข้าพเจ้ากับเพื่อนๆ จะแบ่งปันอาหาร ขนม หนังสือ หรือสิ่งของต่างๆ ให้แก่กันเสมอ	.730	.855
ความสามารถ		
ข้าพเจ้าเชื่อว่าสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง	.695	.834
ไม่ว่าจะทำงานอะไรก็ตาม ข้าพเจ้าจะพยายามทำจนสุดความสามารถ	.729	.854
ข้าพเจ้ามีการวางแผนในการทำงานอย่างเป็นระบบ	.579	.761
ความรู้สึก		
เมื่อมีเรื่องไม่สบายใจ ข้าพเจ้าสามารถปรึกษาปัญหากับเพื่อนได้	.578	.760
ข้าพเจ้าตั้งใจทำงานอย่างเต็มที่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตนเอง	.698	.835
ข้าพเจ้าเชื่อว่าการมีผลเรียนที่ดีเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จและเป็นรากฐานของความก้าวหน้าในในอนาคต	.579	.761
วิชาการ		
ข้าพเจ้าได้เข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัด และความสนใจ	.672	.820
ข้าพเจ้าเรียนแพทย์ เพื่อจะได้มีอาชีพที่มั่นคง	.615	.784

ข้าพเจ้าอยากรู้อยากเห็นเรื่องความรู้และวิชาการใหม่ๆ	.527	.726
ครอบครัว		
บิดามารดา/ ผู้ปกครองมักแสดงความรักแก่ข้าพเจ้า	.871	.934
บิดามารดา/ ผู้ปกครองคอยดูแลและให้คำแนะนำเมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา	.939	.969
บิดามารดา/ ผู้ปกครองให้กำลังใจในขณะที่ข้าพเจ้าปฏิบัติงาน	.924	.961
ปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์ (ต่อ)	น้ำหนักองค์ประกอบ (Loading)	R^2
ร่างกาย		
ข้าพเจ้ามีลักษณะเป็นผู้นำ	.695	.833
ข้าพเจ้าแต่งกายสุภาพเหมาะสมกับการเป็นแพทย์	.653	.808
ข้าพเจ้ามีอารมณ์ขัน ยิ้มแย้ม แจ่มใส	.731	.855
ปัจจัยด้านบรรยากาศการเรียนการสอน	น้ำหนักองค์ประกอบ (Loading)	R^2
บรรยากาศในห้องเรียน		
สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน/ ห้องปฏิบัติการโดยรวม มีความสะอาด อากาศถ่ายเทสะดวก	.728	.853
ข้าพเจ้ากับเพื่อนในชั้นเรียนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านการเรียน	.842	.917
ข้าพเจ้ามีความสุขเมื่ออยู่ร่วมกับเพื่อน	.805	.897
บรรยากาศในโรงเรียน		
อาคาร/ สถานที่ ในการทำกิจกรรมและการออกกำลังกายมีความเหมาะสมและเพียงพอ	.732	.856
สถาบันจัดให้มีเวรยามรักษาความปลอดภัยภายในสถาบันอย่างทั่วถึงและเพียงพอ	.692	.832
สถาบันมีสถานที่ค่อยอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาเช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ โรงอาหาร	.648	.805
ความพร้อมของผู้เรียน		
ข้าพเจ้าสนุกกับการเรียน	.769	.877
ข้าพเจ้ามีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ	.794	.891
ข้าพเจ้ามีความขยันและอดทนในการปฏิบัติงาน	.789	.888
ความพร้อมของผู้สอน		
เนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้สามารถปรับเข้ากับความต้องการของนักศึกษาได้	.732	.856

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรยึดหลักให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น	.848	.921
ปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน	น้ำหนักองค์ประกอบ (Loading)	R^2
วัสดุ		
มีความสามารถนำทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาใช้เป็นวัสดุฝึกงานและสื่อการเรียนการสอนได้	.750	.866
วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอนที่ใช้ในการเรียนการสอนมีเพียงพอ	.816	.903
วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอนมีความทันสมัย	.778	.882
อุปกรณ์		
สถาบันมีการให้บริการห้องฝึกทักษะทางคลินิกเพื่อเสริมสร้างพัฒนาความสามารถให้กับนักศึกษา เช่นหุ่นจำลองต่างๆ	.784	.885
สถาบันมีนวัตกรรมสื่อในรูปแบบต่างๆ ซึ่งเป็นโปรแกรมช่วยสอนเหมาะกับการศึกษาด้วยตนเอง เช่น E-learning, CAI	.851	.923
สถานศึกษาจัดบริการสื่อช่วยสอนเสริมการเรียนวิชาชีพเช่น วีดิทัศน์ สไลด์ ฯลฯ ให้มีใช้ในการสอนได้อย่างสะดวก	.746	.864
เทคนิคการสอน		
มีเทคนิคการสอนที่เร้าใจให้ผู้เรียนสนใจติดตามบทเรียนอยู่เสมอ	.681	.825
มีความสามารถในการสาธิตงานวิชาชีพที่สอนได้เป็นอย่างดี	.753	.868
มีคู่มือประกอบการเรียนในรายวิชาแต่ละรายวิชาที่ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง	.793	.890
การเรียนรู้อย่างมีความสุข	น้ำหนักองค์ประกอบ (Loading)	R^2
ความรักความศรัทธา		
ข้าพเจ้าคิดว่าความรู้ที่แสวงหามาต้องมีคุณค่าและควบคู่ด้วยคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ	.670	.819
อาจารย์มีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษารักการเรียน	.705	.839
ข้าพเจ้ามีความสุขที่ได้เรียนหรือรับสิ่งใหม่ๆ เข้ามาอยู่เสมอ	.721	.849
เห็นคุณค่าการเรียนรู้		
ข้าพเจ้าสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนไปใช้จริงและเกิด	.819	.905

ประโยชน์กับผู้อื่น		
ข้าพเจ้าคิดว่าการทำงานกลุ่มทำให้ได้รับประสบการณ์ มุมมองความคิดที่หลากหลายได้	.835	.914
ข้าพเจ้าเรียนเพื่อให้สอบผ่านเท่านั้น	.099	.315

มุ่งมาดและมั่นคง		
ข้าพเจ้ายอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นเสมอ	.720	.848
ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นในตนเอง	.707	.841
ข้าพเจ้ามีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ได้ดี	.771	.878

เมื่อพิจารณาค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy ใช้วัดความเหมาะสมของข้อมูลในการใช้เทคนิค Factor Analysis โดยในที่นี้มีค่าเท่ากับ 0.925 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 และเข้าใกล้ 1 จึงสรุปได้ว่า ข้อมูลที่ใช้ในครั้งนี้มีความเหมาะสมที่จะใช้เทคนิค Factor Analysis และ Bartlett's Test of Sphericity ใช้ทดสอบสมมติฐาน ซึ่งสถิติทดสอบพบว่าค่าไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 13,871.478 ค่า Sig. เท่ากับ 0.000 มีค่าน้อยกว่า 0.05 จึงสามารถสรุปได้ว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน จึงสมควรใช้เทคนิค Factor Analysis ในการวิเคราะห์ข้อมูล (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ค่าความเหมาะสมของข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน (KMO and Bartlett's Test)

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		0.925
Bartlett's Test of Sphericity	Approx.Chi-Square	13,871.478
	df	2145
	Sig.	0.000

อภิปรายผล

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละรายด้าน พบว่าปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัวมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับ สุวภัทร แกล้วกล้า (2554) กล่าวว่าระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัวนั้น มีผลต่อการดำรงชีวิตในแต่ละด้านของครอบครัว ถ้าเป็นนักศึกษาก็จะเป็นค่าใช้จ่ายในเรื่องอุปกรณ์การเรียน ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ซึ่งล้วนส่งผลต่อความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว ครอบครัวใดมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจที่ไม่ขัดสน ย่อมนำมาซึ่งความสงบสุขของครอบครัวและสอดคล้องกับ ฉลอง สวัสดีและณรงค์ศักดิ์ โยธา. (2554) กล่าวว่าการอบรมสั่งสอนเลี้ยงดูแลอย่างทั่วถึง คอยปลูกฝังจริยธรรม คุณธรรม ค่านิยมที่ดีให้แก่เด็ก คนในครอบครัวดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกันมีความอบอุ่นมอบให้กันสร้างความปลอดภัยให้ครอบครัวได้สิ่งเหล่านี้จะทำหน้าที่เป็นแหล่งหล่อหลอมความเป็นมนุษย์ที่ดี

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

และมีผลต่อคุณภาพสังคมและองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข คือ ความสัมพันธ์ของเพื่อนวัยเดียวกัน โดยสอดคล้องกับ อุมาพร ตรังคสมบัติ (2543) ความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนๆ และได้รับการกระตุ้นในการเรียนรู้จากกันและกัน จะทำให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขได้

การเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก พบว่าการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านความรักความศรัทธามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าการที่นักศึกษาจะเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเรียนรู้บนพื้นฐานแห่งความรักและความศรัทธาของนักศึกษาที่มีต่ออาจารย์และวิชาชีพซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับกิติยวดี บุญซื่อ และคณะ (2540) กล่าวว่าเมื่อนักศึกษาเกิดความรักและสนใจต่อบทเรียน ต่ออาจารย์ และต่อผู้ร่วมเรียน ทำให้เกิดความศรัทธาและความเข้าใจตรงกันในระหว่าง อาจารย์และนักศึกษา อาจารย์ต้องเข้าใจนักศึกษา รู้ภูมิหลัง จุดเด่นและจุดด้อย รู้ซึ้งถึงความคิด ความฝัน ความทุกข์และความสุขของนักศึกษาแต่ละคน สัมผัสได้ถึงจิตใจและความรู้สึกของนักศึกษา และพร้อมที่จะช่วยเหลือสนับสนุนให้นักศึกษาได้พัฒนาไปในทางที่ถูกต้องซึ่งสอดคล้องกับ พระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุตโต (2547) กล่าวว่า ความสุขกับการศึกษาที่ถูกต้องเป็นเรื่องที่ไม่สามารถแยกกันได้ ถ้าไม่สามารถทำให้คนมีความสุขการศึกษาก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ โดยความสุขที่เกิดจากการศึกษา คือ เกิดจากการมีปัญญาเข้าใจคุณค่าของสิ่งต่างๆ และตอบสนองความใฝ่รู้ ความใฝ่รู้ก็จะทำให้เราเกิดความสุขที่ได้รู้ในสิ่งที่ต้องการรู้ ทำให้เกิดคุณค่าแก่ชีวิต ดังนั้นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสุขที่ได้คิดอย่างอิสระ มีความสุขที่ได้นำเสนอความคิด วิธีการหาคำตอบให้เหมาะสมกับความคิด ประสบการณ์ของตนและพัฒนาความสามารถที่มีอยู่ให้เต็มศักยภาพ โดยผ่ายกระบวนการเรียนรู้อย่างมีความสุข “การเรียนรู้อย่างมีความสุข” เป็นรากฐานสำคัญของการทำให้ผู้เรียนคิดเป็นเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้ และนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

การวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก พบว่า องค์ประกอบด้านอัตมโนทัศน์ที่มีตัวแปรสังเกตได้คือ ด้านครอบครัวมีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดในปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก สอดคล้องกับแนวคิดของ Bracken (1996) กล่าวไว้ว่าอัตมโนทัศน์แบ่งย่อยเป็นมิติ และแต่ละมิติจะประกอบด้วยคุณลักษณะของอัตมโนทัศน์มิติละ 1 ด้าน รวม 6 ด้าน ซึ่งแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันทุกด้าน ซึ่งด้านครอบครัวถือว่าเป็นคุณลักษณะรากฐานที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง หากครอบครัวที่มีความสัมพันธภาพที่ดีเห็นความสำคัญของการศึกษา คอยสนับสนุนให้เด็กมีโอกาสการเรียนรู้ในสิ่งที่เด็กสนใจ เพิ่มเติมศักยภาพให้เกิดความมั่นใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น สิ่งเหล่านี้ก็จะเป็นตัวกระตุ้นให้เด็กเกิดการใฝ่รู้และทำให้เด็กมีความสุขกับการเรียน อีกทั้งควรมีการเสริมแรงให้แก่เด็กในด้านการเห็นคุณค่าการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญทิวา สู่วิทย์และคณะ (2557) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุขในวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 2 เพื่อเสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช พบว่ารูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุขเพื่อเสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลนั้นได้คำนึงถึงการเห็นคุณค่าการเรียนรู้ รู้ว่าเรียนไปทำไม เรียนไปเพื่ออะไร เรียนแล้วได้อะไร เมื่อนักศึกษาเห็น

คุณค่าในสิ่งที่เรียนจะทำให้นักศึกษามีความตั้งใจเรียนและสนใจในการเรียนรู้และสามารถนความรู้ที่มีนั้นนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดีต่อตนเองและผู้อื่น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิก พบว่า องค์ประกอบปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์ประกอบไปด้วย สังคม ความสามารถ ความรู้สึก วิชาการ ครอบครัว และร่างกาย ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข มากที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เสนอแนวทางในการดำเนินงานดังนี้

ด้านสังคม นักศึกษาแพทย์ควรมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่นๆ เช่น มีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การมีส่วนร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน ผู้สอน และผู้ป่วยหรือญาติผู้ป่วยเป็นต้น

ด้านความสามารถ นักศึกษาแพทย์ควรมีการพัฒนาการด้านการเรียนรู้และพัฒนาด้านความสามารถของตนเองอยู่ตลอดเวลา ซึ่งจะส่งผลให้สามารถวางแผนในการทำงานได้อย่างมีระบบ

ด้านความรู้สึก นักศึกษาแพทย์ควรเห็นคุณค่าในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเองรวมทั้งพร้อมเข้าใจยอมรับคุณค่าของผู้อื่นด้วย

ด้านวิชาการ นักศึกษาแพทย์ควรเพิ่มพูนทักษะความรู้ความสามารถในด้านประสบการณ์ทางวิชาการให้มากขึ้นเพื่อนำมาพัฒนาหรือบูรณาการให้เข้ากับการเรียนการสอนและการวิจัยต่อไป เพื่อจะได้มีความเป็นผู้นำทางวิชาการอย่างแท้จริง

ด้านครอบครัว นักศึกษาแพทย์ควรมีการสร้างสัมพันธภาพและบรรยากาศที่อบอุ่นในครอบครัวซึ่งสิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยทางจิตใจเมื่ออยู่ร่วมกัน บรรยากาศแห่งการมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวนั้น ทุกครอบครัวสามารถสร้างขึ้นได้ โดยการที่ทุกคนในสมาชิกให้ความรัก ความเข้าใจซึ่งกันละกัน เอื้ออาทร ห่วงใยดูแลซึ่งกันและกัน รู้จักฟังผู้อื่นพูดและยอมรับในความคิดของผู้อื่น ก็จะส่งผลให้ครอบครัวมีความสุขและปลูกฝังบุคลิกภาพที่ดีให้กับนักศึกษาแพทย์ต่อไปได้

ด้านร่างกาย นักศึกษาแพทย์ควรตรวจสอบสุขภาพกายและสุขภาพจิตของตนเอง เนื่องจากทั้ง 2 อย่างนี้เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับทุกชีวิต การที่จะดำรงชีวิตอยู่อย่างปกติก็คือการทำให้ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ จิตใจมีความสุข ความพอใจ ความสมหวังทั้งตนเองและผู้อื่น ดังนั้นผู้ที่มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีจะปฏิบัติหน้าที่ประจำวันได้ดีไม่ว่าเป็นการเรียนหรือการทำงาน

ทั้งนี้เพื่อทำให้การเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างมีความสุขมากขึ้นซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์หลายประการ ผู้ปกครองจำเป็นต้องเข้าใจศักยภาพและคอยส่งเสริมตามความสามารถ คอยดูแลเอาใจใส่และให้คำแนะนำเมื่อนักศึกษาแพทย์มีปัญหาพร้อมทั้งให้กำลังใจ สิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวเสริมแรงให้นักศึกษาแพทย์เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข ปัจจัยเกื้อหนุนเหล่านี้จะเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาแพทย์สามารถเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ได้ที่ได้ตั้งความมุ่งหมายไว้

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ในการวิจัยครั้งต่อไปควรใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพประกอบในการวิจัยด้วย เพื่อให้ได้รับข้อมูลเชิงลึกจากนักศึกษาแพทย์ที่แตกต่างกันออกไปและนำมาเป็นแนวทางการนำเสนอเป็นนโยบายในการกำหนดการดำเนินงานต่อไป

2. ควรมีการนำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาแพทย์ระดับชั้นคลินิกไปทดลองใช้กับหลักสูตรอื่นๆ ที่อยู่ภายใต้หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตด้วย

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะ “เก่ง ดี มีสุข” ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพฯ

กิติยวดี บุญซื่อ ปตินันทน สุทธสาร สุนทร ชวงสุวนิช และวิภา ตัณฑุลพงศ. (2540).ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติ.สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์โอเดียนสแควร์.

งานบริการการศึกษา. (2557). “สถิติการเข้ารับบริการให้คำปรึกษา”. รายการสถิติการเข้ารับบริการให้คำปรึกษาในหน่วยงานพัฒนาศักยภาพนักศึกษาแพทย์.กรุงเทพฯ: คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล.

ฉลอง สวัสดี และณรงค์ศักดิ์ โยธา. (2554). การศึกษาปัจจัยที่ส่งต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาแคลคูลัส 1 สำหรับวิศวกรของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.

ฐิติยา อัลอิดรีสี. (2552). การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในจังหวัดปัตตานี. มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ธนวัฒน์ อรุณสุขสว่าง และนรินทร์ สังข์รักษา. (2558). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน.” วารสาร Veridian E-Journal ปีที่ 8, ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม): 493 -505.

บุญทิวา สู่วิทย์ ภัสพร ขำวิชา และเบญญาภา มุกสิริทิพานัน. (2557). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุขในวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 2 เพื่อเสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช.วารสารพยาบาลทหารบก. ปีที่ 15 (2).

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2547). คู่มือชีวิต. กรุงเทพฯ: กองทุนวุฒิธรรม เพื่อการศึกษาและปฏิบัติธรรม.

รวิวรรณ คำเงิน และรุ่งนภา จันทรา. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษาพยาบาลในโครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่มเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้.

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุราษฎร์ธานี.

สุดหทัย รุจิรัตน์ และมาเรียม นิลพันธุ์. (2559). “รูปแบบการเสริมพลังเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนระดับประถมศึกษา.” วารสาร Veridian E-Journal ปีที่ 9, ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน): 780-794.

สุวภัทร แกล้วกล้าม. (2554). ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดเมธังกราวาส (เทศรัฐราษฎร์นุกูล). ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2543). ปัญหาการเรียนและเทคนิคช่วยให้ลูกเรียนดี. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัว.

ภาษาต่างประเทศ

Bracken. (1996). Bracken, B. A. 1992. Multidimensional Self Concept Scale. Texas : Pro-Ed, Inc.

Chaiyos, P. and Yuwaree, P. (January-June 2016). **The Factor Analysis of the Basic Education Teachers’ Competencies on Learning Management to Prepare for ASEAN Community.** Veridian E-Journal.SU, 9(4): 11-27

Yamane, Taro. (1973). Statistics: An Introductory Analysis. Third editio. Newyork : Harper and Row Publication.